

Asia: VN/27731/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen muodostavien säädösten täytäntöönpanemiseksi

Ei lausuttavaa

Ei lausuttavaa -toteaminen

-

Seulonta

Yleiset huomiot seulontamenettelystä

Syyttäjälaitoksen lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen muodostavien säädösten täytäntöönpanemiseksi

Esityksen tarkoituksena on toteuttaa EU:n uuden muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen muodostavien säädösten edellyttämät muutokset kansalliseen lainsäädäntöön. Esitys koskee pääasiassa hallinnollisia menettelyjä, mutta sillä tulee olemaan joitakin vaikutuksia myös Syyttäjälaitoksen toimintaan. Tiedonvaihdon tehostuminen ja EU:n laajuisten tietojärjestelmien käyttö mahdollistavat maahantulon yhteydessä henkilön varmemman tunnistamisen. Ulkomaalaisen henkilöllisyyden varmempi ja tehokkaampi selvittäminen voi osaltaan nopeuttaa maasta poistamista, kun voidaan puuttua tehokkaammin luvatta alueella oleskeleviin ja toimiviin henkilöihin. Samalla tullaan todennäköisesti paljastamaan myös rikollista toimintaa, kuten maahantulokiellon rikkomisia tai vakavampaakin rikollisuutta.

Nopeutetut menettelyt aiheuttavat aikataulupainetta syyttäjille tilanteissa, joissa rikosprosessi ja maasta poistaminen limittyvät. Tämä edellyttää tiiviin yhteydenpidon ylläpitämistä poliisiin ja Rajavartiolaitokseen. Rikosasioden määrän sekä erityisesti varallaoloaikana käsiteltävien pikahaasteiden mahdollinen lisääntyminen aiheuttaa lisäkustannuksia Syyttäjälaitokselle. Toisaalta rikosasioden kokonaismäärän kasvu jäänee esityksen perusteella vähäiseksi.

Syyttäjällä on EU-luovuttamislain mukaan keskeinen rooli eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanossa. Esityksen ehdottama ulkomaalaislain 102 §:n muutos sisältää Maahanmuuttovirastolle velvollisuuden antaa tuomioistuimen pyynnöstä lausunto turvapaikanhakijan luovuttamista koskevassa asiassa. Lausunnossa tulee arvioida, voidaanko luovuttaminen toiseen EU:n jäsenvaltioon toteuttaa siten, ettei luovuttamispäätös johda suoraan tai epäsuoraan palauttamiseen vastoin Suomen kansainvälisiin ja unionin oikeuteen perustuvia velvoitteita. Totean, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoon sovelletaan sitä koskevan lain mukaan tiukkoja määräaikoja. Määräaikojen noudattamista helpottaisi, jos syyttäjä voisi tuomioistuimen ohella pyytää Maahanmuuttoviraston lausuntoa edellä kuvatulla tavalla.

Viranomaiset ja tehtävienjako viranomaisten välillä

-

Seulontaviranomaisten toimivaltuudet

-

Seulottavan henkilön läsnäolo seulonnassa

-

Riippumaton perusoikeuksien seurantamekanismi seulontaan ja rajamenettelyyn

-

Henkilötietojen käsittely

-

Eurodac-järjestelmä

Eurodac- järjestelmää koskevat muutokset

-

Kansainvälistä suojelua koskevat menettelyt

Yleiset huomiot menettelyistä

-

Menettelyn alkuvaiheet

-

Maksuton oikeudellinen neuvonta / oikeusapu hallintomenettelyssä

-

Poikkeukset oikeuteen oleskella Suomen alueella hakemuksen tutkinnan ajan

-

Turvalliset maat

-

Muutoksenhaku (valitusajat, valituskiellot ja tuomioistuinten määräajat)

-

Euroopan unionin kansalaisten kansainvälisen suojelun hakemukset

-

Turvapaikanhakijoiden työnteko-oikeus

Turvapaikanhakijoiden työnteko-oikeutta koskeva muutos

-

Pitkään oleskelleiden direktiivin muutos

Pitkään oleskelleiden direktiivin muutos

-

Vastaanotto

Yleiset huomiot liittyen vastaanottoon

-

Vastaanottopalvelujen saaja ja kesto

-

Vastaanottopalvelut (tunnistautuminen, vastaanottoraha, tilapäistä suojelua hakevien terveydenhuolto, vastaanottopalveluista perittävien maksujen takautuva perintä)

-

Vastaanottopalvelujen rajoittaminen ja peruuttaminen (alennettu vastaanottoraha, vastaanottopalvelujen peruuttaminen)

-

Liikkumisvapauden rajoittaminen (maantieteellinen kohdentaminen, liikkumisvapauden rajoittaminen)

-

Ehdotuksen vaikutukset ihmiskaupan uhreihin

-

Ilman huoltajaa olevien lasten edustajajärjestelmä

Edustajajärjestelmään ehdotetut muutokset, vastaanottolaki

-

Edustajajärjestelmään ehdotetut muutokset, kotoutumislaki

-

Terveydenhuoltolaki

Terveydenhuoltolakiin ehdotettu muutos

-

Muut muutokset

Sellaiset muita muutoksia koskevat huomiot, jotka eivät liity edellä esitettyihin teemoihin

-

Esitystä koskevat muut huomiot

Koko esitystä koskevat yleiset huomiot

-

Koivisto Ari-Pekka
Syyttäjälaitos

Hakala Sampsa
Syyttäjälaitos